

КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА КРИМІНАЛІСТИКА; СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА; ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

Мар'яна Олегівна КАЛІНОВСЬКА,
аспірант Хмельницького університету управління та права,
mariananovitzka92@gmail.com

УДК 343.14

ВИКОРИСТАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ У ДОКАЗУВАННІ ПІД ЧАС ЗАСТОСУВАННЯ ЗАПОБІЖНИХ ЗАХОДІВ

Розглядаються питання використання результатів негласних слідчих (розшукових) дій у доказуванні під час застосування запобіжних заходів. Підкреслюється, що слідчий та прокурор для доведення обґрунтованості підозри, наявності ризиків та інших обставин, що входять до локального предмета доказування під час застосування запобіжного заходу, можуть використувати докази, здобуті не тільки шляхом проведення слідчих (розшукових) дій, але і шляхом проведення негласних слідчих (розшукових) дій. Більше того, негласні слідчі (розшукові) дії є потужним, а в окремих випадках — і необхідним інструментом у доказуванні необхідності застосування запобіжного заходу.

Зазначено, що за умови дотримання процесуальної форми, результати негласних слідчих (розшукових) дій матимуть однакову доказову силу поряд з результатами проведення інших слідчих (розшукових) дій під час досудового розслідування, враховуючи положення ч. 1 ст. 256 КПК України. Наголошується, що у випадку обґрунтування необхідності застосування запобіжного заходу доказами, отриманими внаслідок проведення негласних слідчих (розшукових) дій, слідчий, прокурор повинні дотримуватися положення ч. 2 ст. 184 КПК України, яка передбачає, що копія клопотання та матеріалів, якими обґрунтовується необхідність застосування запобіжного заходу, надається підозрюва-

ному, обвинуваченому не пізніше ніж за три години до початку розгляду клопотання, та в кожному випадку використання як доказів результатів негласних слідчих (розшукових) дій надавати підозрюваному відповідні матеріали. Розглядаються причини нечастого використання результатів негласних слідчих (розшукових) дій у доказуванні. Аналізується низка практичних проблем, які виникають під час використання результатів негласних слідчих (розшукових) дій у доказуванні. Висловлюється думка щодо можливості визнання слідчим суддею доказів недопустимими під час розгляду клопотання про застосування запобіжного заходу на стадії досудового розслідування.

Аргументовано, що сторона обвинувачення під час надання матеріалів, якими обґрунтовується необхідність застосування запобіжного заходу, зобов'язана надавати для ознайомлення, крім протоколів негласних слідчих (розшукових) дій та їх додатків, ще й ухвалу слідчого судді, якою надано дозвіл на їх проведення, або постанову прокурора. Оскільки, судова практика свідчить, що ненадання зазначених документів під час використання як доказів результатів негласних слідчих (розшукових) дій визнається порушенням порядку збирання доказів, результатом чого є визнання таких доказів недопустимими.

Ключові слова: негласні слідчі (розшукові) дії, слідчий, прокурор, запобіжні заходи.

З появою у вітчизняному кримінальному процесуальному законодавстві інституту негласних слідчих (розшукових) дій стороні обвинувачення надано додаткові засоби для збирання фактичних даних, а також актуалізовано проблему закріплення процедури використання їх результатів у кримінальному провадженні, насамперед, у кримінальному процесуальному доказуванні.

На сучасному етапі окремі теоретичні та практичні проблеми використання результатів негласних слідчих (розшукових) дій у доказуванні у кримінальному провадженні досліджували такі науковці, як: В. М. Багрій, Б. І. Бараненко, В. Д. Берназ, О. А. Білічак, В. М. Гринчак, О. І. Козаченко, В. А. Колесник, В. В. Луцик, М. А. Погорецький, І. В. Сервецький, Д. Б. Сергєєва, О. Ю. Татаров, В. М. Тертишник, В. Г. Уваров, М. О. Шилін та ін. Однак процесуалістами недостатня увага приділялася питанням використання результатів негласних слідчих (розшукових) дій у доказуванні під час застосування запобіжних заходів, зокрема для обґрунтування стороною обвинувачення необхідності їх застосування.

Метою статті є дослідження питання використання результатів негласних слідчих (розшукових) дій у доказуванні під час застосування запобіжних заходів.

З прийняттям КПК 2012 року відбулось не тільки запровадження нового виду слідчих (розшукових) дій, а й зрівняння доказового значення результатів негласних слідчих (розшукових) дій з результатами проведення інших слідчих (розшукових) дій. Так, відповідно до ч. 1 ст. 256 КПК України щодо використання результатів негласних слідчих (розшукових) дій зазначено, що протоколи проведення негласних слідчих (розшукових) дій, аудіо- або відеозаписи, фотознімки, інші результати, здобуті за допомогою застосування технічних засобів, вилучені під час їх проведення речі й документи або їх копії можуть використовуватися в доказуванні на тих самих підставах, що і результати проведення інших слідчих (розшукових) дій під час досудового розслідування.

Питання щодо можливості використання результатів негласних слідчих (розшукових) дій у доказуванні під час застосування запобіжних заходів безперечно потребує позитивної відповіді. Більше того, негласні слідчі (розшукові) дії є потужним, а в окремих випадках — необхідним інструментом у встановленні наявності обґрунтованої підозри, ризиків, передбачених ч. 1 ст. 177 КПК України, а також інших обставин, що враховуються при обранні запобіжного заходу, адже марно сперечатися з тим, що в багатьох випадках, діючи «негласно», можна отримати значно більше інформації, до того ж більш суттєвішої для кримінального провадження, аніж під час здійснення «гласних» заходів. Окрім того, враховуючи положення ч. 1 ст. 256 КПК України, за умови дотримання суб'єктами, які проводять негласні (слідчі) розшукові дії процесуальної форми закріплення їх результатів, такі результати матимуть однакову доказову силу з результатами проведення інших слідчих (розшукових) дій під час досудового розслідування.

Тому, з точки зору корисності для кримінального провадження, безперечно, впровадження негласних слідчих (розшукових) дій є абсолютним плюсом, адже вони дають змогу отримати докази, які неможливо отримати іншим шляхом та які можуть відіграти вирішальну роль у суді при вирішенні питання про винуватість чи невинуватість особи, яка притягується до кримінальної відповідальності [1, с. 134], а також й під час прийняття проміжних кримінальних процесуальних рішень, зокрема застосування запобіжних заходів.

Як відомо, рішення про застосування запобіжного заходу повинно ґрунтуватися «не на здогадках або голих припущеннях», а на такій сукупності належних та допустимих доказів, яких буде достатньо для висновку про необхідність застосування конкретного запобіжного заходу у кримінальному провадженні. Таким чином, слідчий, прокурор для доведення обґрунтованості підозри, наявності ризиків та інших обставин, що входять до локального предмета доказування під час застосування запобіжного заходу, можуть використовувати докази як здобуті шляхом проведення слідчих (розшукових) дій, так і шляхом проведення негласних слідчих (розшукових) дій.

Однак слід звернути увагу на те, що у випадку, якщо слідчий, прокурор обґрунтовують необхідність застосування запобіжного за-

ходу доказами, отриманими внаслідок проведення негласних слідчих (розшукових) дій, це не означає, що вони не повинні дотримуватися положення ч. 2 ст. 184 КПК України, яка передбачає, що копія клопотання та матеріалів, якими обґрунтовується необхідність застосування запобіжного заходу, надається підозрюваному, обвинуваченому не пізніше ніж за три години до початку розгляду клопотання, адже, як підкреслює А. Іванов, слідчий або прокурор не можуть подавати на розгляд слідчому судді певні докази з тією умовою, що слідчий суддя їх дослідить та на їх основі прийме рішення про застосування запобіжного заходу, але підозрюваному та його захиснику вони представлені не будуть, посилаючись на те, що подання таких доказів зашкодить подальшому досудовому розслідуванню. Це буде суперечити засадкам кримінального провадження, визначеним у ст. 7 КПК України, таким як змагальність сторін та свобода в поданні ними суду своїх доказів і в доведенні перед судом їх переконливості, безпосередність дослідження показань, речей і документів; публічність; гласність і відкритість судового провадження та його повне фіксування технічними засобами, тобто сторони мають право знати та висловлювати свої міркування щодо всіх наданих у справі доказів чи пояснень, висловлювати свої міркування щодо форми доказів, законності їх отримання, правдивості, що також підтверджується рішеннями ЄСПЛ *Ruiz-Mateos v. Spain* від 23 червня 1993 р. та *Immeubles Groupe Kosser v. France* від 21 березня 2002 р. [2]. Тому сторона обвинувачення повинна дотримуватися положення ч. 2 ст. 184 КПК України та в кожному випадку використання як доказів результатів негласних слідчих (розшукових) дій надавати підозрюваному відповідні матеріали.

Сьогодні процесуалісти констатують, що ефективно використання результатів негласних слідчих (розшукових) дій у доказуванні залежить від вирішення низки практичних проблем, серед яких — проблема правильного розуміння сутності та переліку результатів негласних слідчих (розшукових) дій. Не сприяє розв'язанню вказаної проблеми й термінологічна невизначеність, яка ускладнює процес правозастосування. З огляду на це, надзвичайно важливою є уніфікація правової термінології з метою забезпечення ясності тексту закону, а також легкого та однакового розуміння правових норм усіма правозастосувачами.

На жаль, законодавець не дає змоги однозначно визначитися з тим, що слід розуміти під результатами негласних слідчих (розшукових) дій, тобто що входить до переліку таких результатів, адже зміст ст.ст. 255, 256, 257 КПК України створює значну термінологічну плутанину. Використання результатів негласних слідчих (розшукових) дій у доказуванні регламентується ч. 1 ст. 256 КПК України, у якій зазначено, що протоколи щодо проведення негласних слідчих (розшукових) дій, аудіо- або відеозаписи, фотознімки, інші результати, здобуті за допомогою застосування технічних засобів, вилучені під час їх проведення речі й документи або їх копії можуть використовуватися в доказуванні на тих самих підставах, що і результати проведення інших слід-

чих (розшукових) дій під час досудового розслідування. Аналіз зазначеної норми призводить до логічного висновку, що законодавець таким чином окреслив перелік результатів негласних слідчих (розшукових) дій.

У той же час у ч. 1 ст. 255 КПК України ведеться мова про *відомості, речі та документи*, отримані в результаті проведення негласних слідчих (розшукових) дій. Аналогічна правова конструкція вживається й у ч.ч. 4, 5 ст. 255 КПК України. Далі, окрім цих термінів, законодавець використовує й такі, наприклад: термін *матеріали* (ч. 2 ст. 255 КПК України) та *інформація* (ч.ч. 1, 2 ст. 257 КПК України).

Цілковито погоджуємося з висновками Д. Б. Сергєєвої стосовно того, що інформація, відомості набувають кримінального процесуального значення та можуть використовуватися у кримінальному процесуальному доказуванні лише за умови їх належного процесуального закріплення, адже лише змістовна складова результатів проведення негласних слідчих (розшукових) дій — інформація — не дозволяє її використовувати в інтересах кримінального судочинства. Тому під результатами негласних слідчих (розшукових) дій необхідно розуміти виключно матеріально фіксовані джерела, отриманні під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій та які містять певну інформацію, відомості, тобто у вузькому значенні цього терміна [3, с. 102].

Вважаємо обґрунтованими пропозиції вчених щодо внесення змін до чинного КПК України з метою уодноманітнення його термінології. Так, допоможе уникнути термінологічної плутанини заміна слів «відомості, речі та документи, отримані в результаті проведення негласних слідчих (розшукових) дій» (у ч.ч. 1, 4 та 5 ст. 255 КПК) на «результати негласних слідчих (розшукових) дій». А також виклад положення ч. 1 ст. 256 КПК України таким чином: «1. Результати негласних слідчих (розшукових) дій можуть використовуватися в доказуванні на тих самих підставах, що і результати проведення інших слідчих (розшукових) дій під час досудового розслідування» [3, с. 104].

Як уже зазначалось, для того, щоб результати негласних слідчих (розшукових) дій, стали доказами, вони повинні бути належним чином оформленні, тобто процесуально закріплені та введені в систему доказів. Відповідно до ч. 1 ст. 252 КПК України фіксація ходу й результатів негласних слідчих (розшукових) дій повинна відповідати загальним правилам фіксації кримінального провадження, які передбачені КПК України. За результатами проведення негласної слідчої (розшукової) дії складається протокол. Однак, навіть у найбільш професійно складеному протоколі, неможливо з абсолютною точністю відтворити все багатство доказової інформації, тому в багатьох випадках до протоколу долучаються додатки, тобто матеріальні носії інформації, які містять відомості, отримані під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій.

Відповідно до п. 5.1 Інструкції про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні (далі — Інструкції) постанова слідчого, про-

курора про проведення негласних слідчих (розшукових) дій, клопотання про дозвіл на проведення негласної слідчої (розшукової) дії, ухвала слідчого судді про дозвіл на проведення негласної слідчої (розшукової) дії та додатки до нього, протокол про проведення негласних слідчих (розшукових) дій, які містять відомості про факт та методи проведення негласної слідчої (розшукової) дії, а також відомості, що дають змогу ідентифікувати особу, місце або річ, щодо якої проводиться або планується проведення такої дії, розголошення яких створює загрозу національним інтересам та безпеці, підлягають засекречуванню [4].

Умовою використання в доказуванні результатів негласних слідчих (розшукових) дій є їх розсекречування. Так, відповідно до п. 5.9 Інструкції після завершення проведення негласних слідчих (розшукових) дій грифи секретності матеріальних носіїв інформації (МНІ) щодо їх проведення підлягають розсекреченню на підставі рішення прокурора, який здійснює повноваження прокурора в конкретному кримінальному провадженні у формі процесуального керівництва досудовим розслідуванням, з урахуванням обставин кримінального провадження та необхідності використання матеріалів негласних слідчих (розшукових) дій як доказів після проведення таких дій, у випадку, якщо витік зазначених відомостей не завдасть шкоди національній безпеці України [4]. З цього випливає, що рішення про використання результатів негласних слідчих (розшукових) дій як доказів приймає прокурор. Однак слідчий також повинен брати у цьому процесі активну участь. Так, слідчий добре орієнтується в матеріалах досудового розслідування, які зібрав самостійно або за допомогою уповноважених оперативних підрозділів, чітко знає та розуміє напрямки використання результатів проведених негласних слідчих (розшукових) дій. Тому активна взаємодія слідчого та прокурора під час складання клопотання про застосування запобіжного заходу дозволить забезпечити ефективне використання доказової бази для обґрунтування необхідності застосування запобіжних заходів під час досудового розслідування.

Д. Б. Сергєєва зауважує, що основним призначенням результатів негласних слідчих (розшукових) дій є отримання доказів у кримінальному провадженні. Водночас, не дивлячись на те, що у світі за допомогою негласних засобів розслідування розкривається понад 85% тяжких та особливо тяжких злочинів й результати більшості негласних засобів досудового розслідування визнаються судами західних країн судовими доказами, аналіз вітчизняної практики застосування негласних слідчих (розшукових) дій виявив, що лише близько 5 % їх результатів визнаються доказами у суді [5, с. 95]. Достатньо рідко використовуються результати негласних слідчих (розшукових) дій і для доказування необхідності застосування запобіжного заходу, що не повністю розкриває потенціал зазначених засобів кримінального процесуального доказування. Що ж є причиною цього?

Насправді, причин зовсім не частого використання результатів негласних слідчих (розшукових) дій у доказуванні аж занадто багато.

Так, наприклад, на досить вагомій серед них вказує В. Колесник. Він звертає увагу на те, що під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій у кримінальному провадженні автоматично підіймається питання збереження державної таємниці та відповідальності винних за її розголошення, втрату таємних документів (постанов, протоколів). Наступною проблемою є зберігання носіїв секретної інформації (як електронних, так і паперових), які містять гриф секретності й повинні бути відповідним чином зареєстровані, а також виготовлятися та зберігатися у відповідних кімнатах у кожному райвідділі, прокуратурі та суді. На зворотному боці протоколу зазначається, де цей протокол зареєстрований та надрукований. В. Колесник звертає увагу, що робота з такими документами повинна здійснюватися на спеціальному комп'ютері, принтері, які є сертифікованими для роботи з державною таємницею? У випадку друку такого протоколу не на тому принтері, що може встановити адвокат шляхом проведення криміналістичної експертизи, матимемо новий склад окремого злочину або принаймні привід для службового розслідування [6]. Саме з цих причин суб'єкти доказування з боку обвинувачення не хочуть «звалювати» на себе таку відповідальність і воліють «обходити стороною» такі підводні каміння під час використання результатів негласних слідчих (розшукових) дій.

На практиці існують проблеми й з реалізацією ч. 2 ст. 266 КПК України, яка передбачає, що технічні засоби, які застосовувалися під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій, а також первинні носії отриманої інформації повинні зберігатися до набрання законної сили вироком суду. У більшості випадків, такі технічні засоби є досить високовартісним, і забезпечити ними кожного окремого оперативного співробітника немає можливості, а тим більше, забезпечити використання необхідних технічних засобів лише в одному конкретному кримінальному провадженні. Як підкреслює В. Колесник, усім зрозуміло, що зобов'язати оперативні підрозділи зберігати технічні засоби, які були використані слідчим або оперативними співробітниками під час проведення однієї негласної слідчої дії, і не давати більше можливості працювати з ними іншим слідчим або тому самому слідчому, але для проведення інших негласних слідчих дій до вироку суду — неможливо [6]. Це далеко не всі практичні проблеми, які виникають під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій та закріплення їх результатів, однак кожна з них потребує законодавчого врегулювання.

Досліджуючи питання використання результатів негласних слідчих (розшукових) дій, неможливо оминати одне з найважливіших — питання допустимості доказів, отриманих внаслідок проведення негласних слідчих (розшукових) дій. Чинний КПК України встановлює загальне правило вирішення питання допустимості доказів, зазначаючи, що суд вирішує питання допустимості доказів під час їх оцінки в нарадчій кімнаті під час ухвалення судового рішення. Окрім того, ч. 2 ст. 89 КПК України передбачає, що в разі встановлення очевидної недопустимості доказу під час судового розгляду суд визнає цей доказ недопустимим, що тягне за собою неможливість дослідження такого

доказу або припинення його дослідження в судовому засіданні, якщо таке дослідження було розпочато. Однак виникає питання: яким чином реалізуються вказані положення в доказуванні під час застосування запобіжних заходів на стадії досудового розслідування? Адже законодавчі положення не містять однозначної відповіді на питання: чи може слідчий суддя під час розгляду клопотання про застосування запобіжного заходу визнати докази недопустимими. Стаття 89 КПК України вказує на те, що суд вирішує питання допустимості доказів під час їх оцінки, і нічого не говорить про слідчого суддю, тому, якщо буквально сприймати зміст статті, можна прийти до висновку, що слідчий суддя не наділений повноваженнями щодо визнання доказів недопустимими. Однак вважаємо, що такий висновок є завідомо неправильним та поспішним. На нашу думку, питання щодо того, чи повинен слідчий суддя вирішувати питання про допустимість доказу, взагалі не повинно виникати, адже оцінка доказів з точки зору допустимості є найважливішою гарантією забезпечення прав і свобод особи у кримінальному провадженні, а також передумовою ухвалення законного і справедливого кримінального процесуального рішення, як ключового, так і будь-якого проміжного рішення в рамках кримінального провадження, у нашому випадку — рішення про застосування запобіжного заходу.

Розглянути питання допустимості доказів, отриманих шляхом проведення негласних слідчих (розшукових) дій потрібно, насамперед, у контексті перевірки юридичної підстави їх проведення. КПК України не передбачає обов'язку сторони обвинувачення під час надання матеріалів, якими обґрунтовується необхідність застосування запобіжного заходу, надавати для ознайомлення, крім протоколів негласних слідчих (розшукових) дій та їх додатків, ще й ухвалу слідчого судді, якою надано дозвіл на їх проведення, або постанову прокурора (зокрема щодо проведення контролю за вчиненням злочину).

Однак судова практика свідчить, що ненадання суду постанови прокурора або ухвали слідчого судді, якою надано дозвіл на проведення негласної слідчої (розшукової) дії під час використання як доказів результатів негласних слідчих (розшукових) дій визнається порушенням порядку збирання доказів, внаслідок чого такі докази визнаються недопустимими [7; 8; 9].

Теорією кримінального процесу традиційно визначаються певні умови (критерії) визнання доказів допустимими, а саме:

1) одержання доказів належним суб'єктом, тобто суб'єктом, у якого є на це відповідні повноваження;

2) одержання доказів із конкретного джерела;

3) дотримання належної процедури одержання доказів. Ідеться про послідовність проведення слідчих (розшукових) та інших процесуальних дій, належне оформлення рішення про проведення дій, дотримання умов та порядку здійснення таких дій. Так, якщо для проведення певної дії необхідно одержати дозвіл слідчого судді, то належ-

на процедура означає, що є відповідна ухвала слідчого судді та що не спливає строк її дії;

4) належне оформлення (закріплення) ходу та результатів дії [10, с. 227, 230].

З огляду на зазначене, абсолютно обґрунтованим є підхід про визнання доказів, здобутих шляхом проведення негласних слідчих (розшукових) дій недопустимими, у випадку, якщо під час надання матеріалів, якими обґрунтовується необхідність застосування запобіжного заходу, сторона обвинувачення не надала постанови прокурора та/або ухвали слідчого судді про дозвіл на проведення відповідної негласної слідчої (розшукової) дії, адже в цьому випадку неможливо перевірити дотримання такого критерію допустимості доказів, як належна процедура, яка передбачає дотримання послідовності проведення дій, належне оформлення рішення про їх проведення, дотримання умов та порядку здійснення слідчої дії.

З огляду на це, слідчий, прокурор, використовуючи результати негласних слідчих (розшукових) дій, з метою визнання їх слідчим суддею допустимими доказами, повинні до матеріалів, якими обґрунтовується необхідність застосування запобіжного заходу, додати й розсекречені постанови прокурора та/або ухвали слідчого судді, адже в протилежному випадку такі докази мають перспективу бути визнаними недопустимими, оскільки не забезпечена можливість перевірки та оцінки цих доказів у змагальному судовому провадженні, що обмежує рівність можливостей сторін та тягне за собою визнання доказів недопустимими.

Отже, результати негласних слідчих (розшукових) дій мають значний потенціал і можуть ефективно використовуватися стороною обвинувачення у кримінальному судочинстві. Однак сьогодні практика свідчить про вкрай нечасте використання результатів негласних слідчих (розшукових) дій у доказуванні під час застосування запобіжних заходів, зокрема підстав їх застосування — наявності обґрунтованої підозри та ризиків, оскільки сторона обвинувачення приберігає такі докази, вважаючи за доцільне не «відкривати усіх карт» до закінчення досудового розслідування (що, як правило, стосується результатів негласних слідчих (розшукових) дій), адже в більшості випадків саме на таких доказах базується обвинувачення.

Список використаних джерел

1. Чернега І. А. Недоліки правового регулювання та допустимість доказів, отриманих у результаті проведення негласних слідчих (розшукових) дій. *Актуальні проблеми доказування у кримінальному провадженні: матеріали Всеукр. наук.-практ. інтернет-конференції (27 листопада 2013 р., м. Одеса)*. Одеса: Юридична література, 2013. С. 134–137.
2. Іванов А. Які докази свідчать про необхідність застосування запобіжного заходу [15:03, 9.09.2016]. URL: <https://goo.gl/8R2tgB>.
3. Сергеева Д. Б. Результати негласних слідчих (розшукових) дій: проблемні аспекти вирішення. *Право і громадянське суспільство*. 2014. № 1. С. 97–106.

4. Інструкція про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні : затв. наказом Генеральної прокуратури України, Служби безпеки України, МВС України, Адміністрації державної прикордонної служби України, Міністерства юстиції України від 16.11.2012 р. № 114/1042/516/1199/936/1687/5 / Міністерство юстиції України. URL : <https://goo.gl/itKdoA>.
5. *Сергеева Д. Б.* Використання результатів негласних слідчих (розшукових) дій для організаційно-тактичного забезпечення досудового розслідування. *Вісник кримінального судочинства*. 2014. № 1. С. 95–105.
6. *Богунов В.* Негласні слідчі дії для слідчого — «золоте дно», яке адвокат здатен перетворити в пекло [інтерв'ю з д-ром юрид. наук, проф. Академії адвокатури України В. Колесником]. *Закон і бізнес*. 2014. № 32–33 (1174–1175). 9–22 серпня. URL : <https://goo.gl/9n7ecQ>.
7. Ухвала Апеляційного суду м. Києва від 03.11.2016 р. у справі № 11-кп/796/1295/2016 / Єдиний державний реєстр судових рішень. URL : <https://goo.gl/cci4Qu>.
8. Вирок Краснопілляського районного суду Сумської області від 03.10.2014 р. у справі № 578/122/14-к / Єдиний державний реєстр судових рішень. URL : <https://goo.gl/RzMJSR>.
9. Вирок Козятинського міськрайонного суду Вінницької області від 10.09.2014 р. у справі № 133/1118/14) / Єдиний державний реєстр судових рішень. URL : <https://goo.gl/aKFQMf>.
10. Кримінальний процесуальний кодекс України: Науково-практичний коментар / відпов. ред.: С. В. Ківалов, С. М. Міщенко, В. Ю. Захарченко. Х. : Одиссей, 2013. 1104 с.

Надійшла до редакції 01.02.2018

Калиновская М. О. Использование результатов негласных следственных (розыскных) действий в доказывании при применении мер пресечения

Рассматриваются вопросы использования результатов негласных следственных (розыскных) действий в доказывании при применении мер пресечения. Подчеркивается, что следователь и прокурор для доказательства обоснованности подозрения, наличия рисков и других обстоятельств, входящих в локальный предмет доказывания при применении меры пресечения могут использовать доказательства, полученные не только путем проведения следственных (розыскных) действий, но и путем проведения негласных следственных (розыскных) действий. Более того, негласные следственные (розыскные) действия являются мощным, а в отдельных случаях — и необходимым инструментом в доказывании необходимости применения меры пресечения.

Отмечено, что при условии соблюдения процессуальной формы, результаты негласных следственных (розыскных) действий имеют одинаковую доказательную силу наряду с результатами проведения других следственных (розыскных) действий в ходе досудебного расследования, учитывая положения ч. 1 ст. 256 УПК Украины. Отмечается, что в случае обоснования необходимости применения меры пресечения доказательствами, полученными в результате проведения негласных следственных (розыскных) действий, следователь, прокурор должны соблюдать положения ч. 2 ст. 184 УПК Украины, которая предусматривает, что копия ходатайства и материалов, которыми обосновывается необходимость применения мер пресечения, предоставляется подозреваемому, обвиняемому не позднее чем за три часа до начала рассмотрения ходатайства, и в каждом случае использования в качестве доказательств результатов негласных следственных (розыскных) действий предоставлять подозреваемому соответствующие материалы.

Рассматриваются причины нечастого использования результатов негласных следственных (розыскных) действий в доказывании. Анализируется ряд практических проблем, возникающих при использовании результатов негласных следственных (розыскных) действий в доказывании. Высказывается мнение относительно возможности признания следственным судьей доказательств недопустимыми при рассмотрении ходатайства о применении меры пресечения на стадии досудебного расследования.

Аргументировано, что сторона обвинения при предоставлении материалов, которыми обосновывается необходимость применения меры пресечения, обязана предоставлять для ознакомления, кроме протоколов негласных следственных (розыскных) действий и их приложений, еще и постановление следственного судьи, которым предоставлено разрешение на их проведение, или постановление прокурора. Поскольку судебная практика показывает, что непредоставление указанных документов при использовании в качестве доказательств результатов негласных следственных (розыскных) действий признается нарушением порядка сбора доказательств, результатом чего является признание таких доказательств недопустимыми.

Ключевые слова: негласные следственные (розыскные) действия, следователь, прокурор, меры пресечения.

Kalinovska, M. O. Using the Results of the Undercover Investigative (Search) Actions in Proving during the Preventive Measures Application

The article deals with using the results of the undercover investigative (search) actions in proving during the preventive measures application.

The author emphasizes that the investigator, the prosecutor to prove the validity of the suspicion, the presence of risks and other circumstances that are part of the local subject of evidence during the application of a preventive measure, may use evidence obtained not only through investigation (search) actions, but also through the holding of undercover investigative (search) actions. Moreover, undercover investigative (search) actions are powerful, and in some cases, and necessary, a tool in proving the need for a preventive measure.

It is noted that if the procedural form is followed, the results of the undercover investigative (search) actions will have the same evidence in line with the results of conducting other investigatory (search) actions during the pre-trial investigation, taking into account the provisions of Part 1 of Art. 256 CPC of Ukraine.

The author stresses that, in the case of substantiation of the necessity of the application of a preventive measure, evidence obtained as a result of the conduct of undercover investigative (search) actions, the investigator, the prosecutor must adhere to the provisions of P. 2, Art. 184 of the CPC of Ukraine, which provides that a copy of the petition and materials substantiating the necessity of the application of a preventive measure shall be provided to the suspect, the accused not later than three hours before the consideration of the petition, and in each case, use as evidence of the results of undercover investigation (search) actions to provide suspected relevant materials.

The article deals with the reasons for the infrequent use of the results of undercover investigation (search) actions in proving. The author analyzes a number of practical problems that arise when using the results of undercover investigation (search) actions in proving.

The opinion regarding the possibility of the investigator judge's recognition of evidence is inadmissible when considering a request for a preventive measure at the stage of pre-trial investigation.

The author argues that the prosecution side during the provision of materials, which justifies the need to apply a preventive measure, must provide for inspection, in addition to the protocols of undercover investigation (search) actions and their applications, and the decision of the investigating judge, which granted permission to conduct them, or the decision of the prosecutor. Since judicial practice shows that failure to provide these documents when using as evidence of the results of undercover investigation (search) actions is recognized as a violation of the procedure for collecting evidence, the result of which is the recognition of such evidence is inadmissible.

Keywords: *the results of undercover investigation (search) actions, the investigator, the prosecutor, preventive measures.*

